

THE TERM OF ANTONOMASIA IN MODERN LINGUISTICS

Risolat A`zamovna ACHILOVA¹
Senior Lecturer of the Department of
Foreign Languages in Natural Sciences
Bukhara State University
risolat_lola@mail.ru
+99890-637-05-05

Abstract

This article explains the essence of one of the tropes - antonomasia, defines its function in oral and written speech, defines their role in linguistics, examines its semantic features, and reveals the poet's ability to use them on factual material. The given examples of the use of antonomasia in the works include generalized results of consideration of structural-semantic and pragmatic features of means. Antonomasia has been methodologically studied on the basis of examples of functionality.

Key words: Modern, research, terms, antonomasia, metaphor, linguistics.

ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA ANTONOMAZIYA TERMINI

Risolat A`zamovna ACHILOVA¹
Tabiiy yo`nalishlarda chet tili
kafedrası katta o`qituvchisi
Buxoro davlat universiteti
risolat_lola@mail.ru
+99890-637-05-05

Annotatsiya. Ushbu maqola troplardan biri - antonomaziyaning mohiyatini ochib beradi, uning og'zaki va yozma nutqdagi funksiyasini, hamda tilshunoslikdagi rolini belgilaydi va uning semantik xususiyatlarini o'rganadi. Yozuvchining qobiliyatini ochib beradi. Maqolada asarlardan keltirilgan antonomaziyalarning tarkibiy-semantik va pragmatik xususiyatlarini ko'rib chiqishning umumlashtirilgan natijalarni o'z ichiga oladi. Antonomaziya uslubiy jihatdan funktsionallik misollari asosida o'rganilgan.

Kalit so`zlar: zamonaviy, tadqiqot, atamalar, antonomaziya, metafora, tilshunoslik.

Tilshunoslikdagi terminologik tadqiqotlar soni barqaror o'sib bormoqda. Bu alohida ja'miat ahamiyatiga egadir. Bu sohadagi tadqiqotlar juda katta qiymatga ega. Zamonaviy terminalogiyada terminalogik tizimlarni qayta ko'rib chiqish nafaqat tabiiy fanlar uchun balki gumanitar fanlar uchun ham xarakterlidir. Bugungi kunda gumanitar fanlarning atamaları va terminalogiyasi tobora ko'proq terminologlarning e'tiboriga tushmoqdadir. Tadqiqotchilarning qiziqishi gumanitar fanlarning terminologik tizimlarini o'rganish yetarli emasligi bilan bog'liq zamonaviy jamiyat ehtiyojlar borib taqaladi. Filologiya terminologiyasi terminalogik tizimlarni o'z ichiga oladi tilshunoslik va adabiyotshunoslik ushbu fanlarning turli sohalaridagi terminologik tizimlari bo'lib hisoblanadi. Bizning asosiy atamalarimiz misolida izlanishlar terminalogiyani ko'rib chiqadi. Bu atamashunoslik- filologiya sohasidagi eng qadimiylardan biridir. Tinglovchiga samarali ta'sir ko'rsatuvchi omillardan biri va ko'pchilik asarlarida mualliflar tomonidan qo'llanib keliniyapti.

"Antonomaziya" so'zi yunoncha "antonomazein" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, "boshqacha nomlash" yoki "o'rniga" degan ma'nolarni anglatadi. Antonomiya - jasur, qo'rqqoq, g'azabli, aqlli va rashkchi kabi maqtovga sazovor joylarga ega odamning ismlarini almashtirishdir. Kundalik suhbatlarimizda ham, kimnidir maqtash yoki haqorat qilish uchun antonomaziya ishlatamiz. Metafora antonomaziyaga o'xshab ko'rinishi mumkin, ammo aynan bir xil emas. Nutqda hech qanday taqqoslash yo'q; olmosh o'rniga munosib ism qo'yiladi xolos. Antonomaziya - bu nutqning asl ismi emas, balki shaxs yoki narsani iqtibos qilish uchun mos epiteta (sifatlash) yoki apellatsiyadan foydalanadigan nutq shakli. Oddiy qilib aytganda,

antonomaziya - bu biron bir kishiga yoki biron bir narsaga tegishli nom yoki nom berishning ritorik usulidir.

E'tibor bering, antonomaziyaning talqini ko'p jihatda filologiyaga bog'liqdir. Masalan, leksikologiya tushunishning o'ziga xos xususiyatlariga ega antonomaziyaning lingvistik tabiatini ochib beradi. Antonomaziya uslubiy jihatdan yuqoridagi ta'riflar va funktsionallik misollari asosida o'rganilgan. Antonomaziyaning belgilab, biz xizmatlarni taqsimlash qonuniy degan xulosaga keldik. Joylar, unda stilistikani yaratishda ishtirok etadigan ismning referenti kirish - bu odam, shuningdek, antonomaziya holatlari animatsion referentidir. Antonomaziya foydalanish badiiy adabiyotda tez-tez uchraydi shunga o'xshash antonomaziya holatlari jonsiz predmetni ko'rsatishi bilan ajralib turadi. Misol tariqasida G.G. Markesning "Buzrukning ko'zi" asaridan bir parcha olaylik.

U It Janjali mahallasida yashovchi boshqa yuzlab **Manuela Sancheslardan** bir tuk ham farq qilmaydigan Manuela Sanches ekan- xuddi pari-paykarlarga o'xshab etagiga qo'sha-qo'sha to'r tikilgan harir ko'ylak kiyib olibdi.

Bu misolda yozuvchi bir insonni ismini umumlashtirib o'sha yerda yashaydigan butun boshli insonlarga qarata umumlashtirib aytayapti ya'ni yozuvchi bu asarida antonomaziya foydalangan. Boshqa tomondan, siz kontekstning holatlarini ta'kidlashingiz mumkin. Boshqacha qilib aytganda, muallif har doim ishonch hosil qilishi kerak biron bir narsani yoki boshqa antonomaziyaning oluvchi tomonidan xuddi shu tarzda talqin qilinishi, qanday qilib (muallif) buni maqsad qilgan bo'lsa, eng maqbul pragmatik bo'lib chiqara olishi muhimdir. Birinchi turdagi antonomaziya muallif juda ko'p narsani talab qilishi kerak bir vaqtning o'zida qabul qiluvchining potentsial fon ma'lumotlarini boshqarish antonomaziyaning ikkinchi turi bo'lsa, kontekstga ishonch hosil qilishi kerak bo'lgan nomni "ishlash" etarli, bundan tashqari funktsiyani bajarish uchun funktsiyani aniqlash ikkinchi darajali nomzodga nom berilmagan holatlar ob'ektga nisbatan ijobiy yoki salbiy munosabatlarni nazarda tutadi. Ikkinchi darajali nominatsiya Birinchi turdagi antonomaziya holatida, bu oluvchilar haqida ma'lumotnoma, ism haqida ma'lumotga ega bo'lishi mumkinligi bilan bog'liq. Ikkilamchi nominatsiya uchun ishlatiladi, ammo ijobiy emas yoki referentning o'ziga nisbatan salbiy munosabat ikkinchi turdagi, ism, yaratilgan ism asosida, ma'noga ega bo'lmasligi mumkin (yoki konnotatsiya yorqin ifodalanmasligi mumkin) va ismning o'zi ijobiy yoki ko'rsatmaydigan kontekstda ishlatiladi.

Gazeta pragmatizmi, avvalam bor, baholovchi xarakterga ega. Antonomaziya - bu hodisada gazetada eng ko'p ishlatiladigan deb hisoblash mumkin emas. Quyuqroq va nihoyatda yorqin matnlarda uni namoyish etish bu muallifning o'ziga ishonishi mumkin bo'lgan holatlar uchun baholash xususiyatlaridan biridir.

Shunday qilib, antonomaziya vositalarning tarkibiy-semantik va pragmatik xususiyatlarini ko'rib chiqishning umumlashtirilgan natijalarini o'z ichiga oladi va til nominatsiyalari hodisanilarini o'rganish mumkin bo'lgan keyingi yo'nalishlarni ko'rsatadi.

References

1. <https://ru.wikipedia.org/wikipedia>
2. Арутюнян М.А. Антономазия как средство языковой номинации
Вестник № 2. Стр.7.
3. Каграманов К.Р. Антономазия как средство языковой номинации:
Семантика и прагматика. Автореферат. Москва -2007
4. Голуб И. Б. Стилистика русского языка. 4-е изд. М.: Айрис-пресс,
2003. Стр. 448 .
5. Achilova R.A. “THE SEMANTIC VALUE OF ANTONOMASIA IN THE
WORKS OF SHAKESPEARE”. International Journal of Word Art. Volume 4,
Issue 2. – Toshkent.,2021.- 6 p. ISSN 2181-9297.
6. Achilova R.A. THE ROLE OF ANTONOMASIA IN THE PROSE OF ALISHER
NAVOI. Scientific reports of Bukhara State University. Volume 6,- Bukhara.,
2020.-188p.